

Tanítók IX. Nyári Akadémiája

1974. július 1-6. között rendezte meg a Bajai Tanítóképző Intézet Bács-Kiskun és Csongrád megye, valamint Szeged város tanítóinak részvételével a Tanítók IX. Nyári Akadémiáját. Társrendezők a Bács-Kiskun megyei Továbbképzési Kabinet és a Csongrád megyei Továbbképzési és Módszertani Intézet voltak.

A megnyitót Gaszner István intézeti igazgató tartotta. Előadásában elmondotta, hogy „kilen-cedik alkalommal rendezzük meg a Tanítók Nyári Akadémiáját, amely országos hírnévnek örvend. Az oktatás-nevelés kiváló szakemberei vállalkoznak évről évre, hogy a pedagógia legfrissebb elméleti előadásait megtartsák és gyakorlati foglalkozásait vezessék.” A továbbiakban kiemelte: „erre a Bajai Tanítóképző Intézet úgy vált alkalmassá, hogy az OM Pedagógusképző Osztályának állandó támogatását élvezve az intézet oktatói és a gyakorlóiskola nevelői szoros együttműködéssel jelentős kutató-kísérletező munkát végeznek. Ilyen szempontból különleges helyet foglal el a komplex matematikai és nyelvtani kísérlet, amelyek az utóbbi időben a TV közvetítésével és a Tanító közlése folytán országos kitekintésűvé váltak.”

Ezután az igazgató a Bács-Kiskun és Csongrád megyei továbbképzési intézetek aktív szervező munkáját méltatta, amely nélkül az Akadémia nem tölthette volna be hivatását.

Befejezésül a jubileumi, a Tanítók X. Nyári Akadémiája megrendezésének lehetőségére utalt.

A Nyári Akadémián résztvevő 120 pedagógus 7 közös előadást hallgatott meg a pedagógia, a szaktárgyak és közoktatáspolitikai témaköréből.

Az Akadémián elhangzott előadások:

1. Hazai és külföldi tapasztalatok az anyanyelvi oktatásban, előadó: dr. Csoma Vilmos főiskolai docens.

2. Személyiségfejlesztés az olvasás órákon, előadó: Szabó Balázsne intézeti igazgatóhelyettes.

3. Az új tanterv szerinti 1-4. osztályos matematikaoktatás elvi és gyakorlati kérdéseiről, előadó: Pálfi Sándor főiskolai tanár.

4. Az új tanterv szerinti első osztályos matematikatanítás tapasztalatai, előadó: Gaál Attila intézeti tanár.

5. A testi képességek fejlesztésének lehetősége 6-10 éves korban, előadó: dr. Bakonyi Ferenc kutató intézeti osztályvezető.

6. Az osztályozás korszerűsítése az általános iskola 1-4. osztályában, előadó: dr. Faragó László OM főelőadó.

7. A pedagógusképzés és továbbképzés távlatai, előadó: Miklósvári Sándor OM főtanácsos, osztályvezető.

Az előadásokat bemutató tanítások, óraelemzések, konzultációk egészítették ki. Bemutató tanításokat tartottak és óraelemzéseket vezettek: Garami Jánosné gyakorlóiskolai tanító (olvasás), Kiss Istvánné gyakorlóiskolai tanár (matematika), Antal Gábor gyakorlóiskolai tanár (testnevelés).

Óraelemzést, illetve konzultációkat vezettek: Szabó Balázsne intézeti igazgatóhelyettes, Sárosy Józsefné gyakorlóiskolai igazgató, Borsodi István intézeti tanár, Gaál Attila intézeti tanár, Babity Mihály intézeti docens és Schmidt Lajosné intézeti docens.

A továbbképzés idején nagysikerű könyvkiállítás dokumentálta az Akadémia foglalkozásait: Korszerű pedagógia és szakmai irodalom címmel. Témakörönként bemutatásra került az Állami oktatás helyzete és feladatai, a Korszerű vezetés és iskolavezetés és az újonnan megjelent pszichológiai-pedagógiai könyvek. Megismerkedhettek a hallgatók az előadások témájához kapcsolódó szakirodalommal (olvasás, matematika, testnevelés) és az általános iskolákban kevésbé ismert KMK- és OPKM-kiadványokkal. Ösztönzést adott a kiállítás az iskolai könyvtárak anyagának korszerű építéséhez. A könyvkiállítás sikere Müller Imréné vezető könyvtáros és munkatársa érdeme.

Az Akadémia befejező előadását Miklósvári Sándor minisztériumi főtanácsos, a Pedagógusképző Osztály vezetője tartotta. Miklósvári Sándor az MSZMP 1972. évi június 14-15-i oktatáspolitikai határozatából kiindulva ismertette a minisztérium eddig megtett intézkedéseit a pedagógusképzés korszerűsítéséről, a tanítóképzés főiskolai szintű fokozatos átszervezéséről, a tartalmi továbbfejlesztés feladatairól.

A pedagógus továbbképzéséről szólva hangsúlyozta, hogy a képzés éveit alatt nem lehet mindent megtanítani. Feladat az önművelés, a permanens továbbtanulás igényének felkeltése, kinevelése. A pedagógus továbbképzés várható útja a tanítók postgraduális, „oklevélmegújító” képzése lesz.

A hallgatók a dús szakmai program mellett hangulatos ismerkedési esten, aktuális pedagógiai fórumon, közös kiránduláson és búcsúesten vettek részt.

A sikeres akadémiai hét zárógondolatát a rendező szervek nevében Tövis Ferenc, a Bács-Kiskun megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztályának helyettes vezetője tolmácsolta.

Jubász Károly
Baja

KÉZIKÖNYV AZ IDEIGLENES
MATEMATIKA TANTERV 5. OSZTÁLYOS
ANYAGÁNAK TANÍTÁSÁHOZ

A matematikatanítás korszerűsítésére irányuló kísérletek – elsősorban az OPI Matematikai Tanszéke által irányított komplex matematika-tanítási kísérlet – eredményesek voltak, s termésmétszerszerűen felkeltették az igényt, hogy a felső tagozatban is korszerűbben tanítsunk, felhasználjuk a kísérletek eredményeit. Az ország-szerke megnyilvánuló igények eredményeként született meg az ideiglenes tanterv, amely a hagyományos módszerekkel vezetett alsó tagozatos osztályokra épülve kíván korszerűbb munkát végezni a felső tagozatban. Az elgondolások gyakorlati kipróbálása, kellő mennyiségű tapasztalat összegyűjtése után most megjelent a Kézikönyv, amely útmutatásokkal látja el az 5. osztályban az ideiglenes tanterv alapján dolgozó tanárokat.

A Kézikönyv igen helyesen a gyakorlati oldalról fogja meg a problémát: terjedelmének több mint 70 százaléka a tanítási anyag feldolgozásához ad tanácsot, mutat példákat. Matematikatanárok részére készült, magyarázatai szakemberek részére szólnak, de nem okoz nehézséget a megértésük nem matematikusok számára sem. Az új ideiglenes Tanterv szellemében a véges halmazokból indul ki, ebben van a közös nyelv, ami a matematika szétágazó részeit összekapcsolja, szinterizálja. A matematikának azokat a területeit, amelyek a hagyományos anyagban nem szerepeltek, s az ideiglenes tanterv vette fel az iskolai anyagba (kombinatorika, nem decimális számrendszerek), úgy tárgyalja, hogy tekintetbe veszi a gyermekek életkorát, az alsó és felső tagozatos gyermek fejlettsége közötti különbségeket. Így pl. a nem decimális számrendszerek tárgyalásánál a súlypont a tízes számrendszer tudatosítása (és a számítás-technika irányába megteendő első lépések), ugyanis azok az előnyök, amelyek a kis alapszámú számrendszerek tárgyalásánál az alsó osztályokban a számbontás, számfogalom kialakítása területén tapasztalhatók, az ötödikes gyermeknél már nem jönnek számításba. Komoly terjedelemben foglalkozik a geometriatanításban a modellezéssel, amely geometriatanításunk leg-égetőbb problémája, a térérzék fejlesztése terén ígér a kísérletek alapján eredményeket.

A bevezető részben rövid elvi megalapozás után tanmenetjavaslat van, az anyag tárgyalása után pedig két órávázlat, felmérés módszere következik, majd a munkaeszközök elég részletes ismertetése. Bibliográfia zárja a kézikönyvet, amely komoly gyakorlati segítséget jelent azoknak a tanároknak, akik tárgyszeretből és a

jövő iskolája iránt érzett felelősségből vállalták az új, helyenkint még kipróbálásra váró utat és az azzal járó többletmunkát.

Dr. Mosonyi Kálmán

Gyapjas Ferenc

C SOPORTELMÉLET
Középiskolai szakköri füzet

A hagyományos középiskola az 'algebrát gyakorlatilag az egyenletekre szűkíti le, legfeljebb egyenlőtlenségeket, azonosságokat vesz még fel a tananyagba. E téves kép megváltoztatására az utóbbi időkben már jelentkeztek törekvések, elég talán Fried Ervin: Absztrakt algebra elemi úton c. könyvére hivatkoznunk. Most a középiskolai szakköri füzetek sorozatában jelent meg ez az érdekes füzet, amely a csoportelmélet elemeinek elsajátításával kívánja közelebb vinni a középiskolai tanulókat a modern matematika módszereinek megismeréséhez. A szerző igen helyesen feladatokon dolgozza fel az anyagot, összekapcsolja a középiskolai tananyagban levő ismeretekkel. Ez az út a legjobban járható, hogy a cél, az absztrakt algebra iránti érdeklődés felkeltése elérhető legyen. Túl a szerző közvetlen célján, főiskolai hallgatók és gyakorló tanárok részére is hasznos lesz, ha áttanulmányozzák ezt a középiskolai szakköri füzetet.

Dr. Mosonyi Kálmán

HOGYAN TANULJAK?

Jaroslav Rudnianski,
Varsó, 1968.

Fordította: Bárkányi Zoltánné, 1974.

Rudnianski lengyel pszichológus munkájában kutatja, keresi a tanulást megkönnyítő módszereket, és az eddigi tapasztalatait, eredményeit írja le ebben az igen olvasmányos könyvében.

Korunk sarkalatos kérdései ezek, amelyeket a könyv fejteget, boncolgat, tartalmaz. Ma mindenkinek tanulni kell, ezért mindenkit foglalkoztat az a kérdés, amely már szinte egyidős a tanulással: hogyan tanuljunk ökonomikusan, eredményesen? Ez a mű nemcsak a tanulással járó nehézségeket mutatja be, hanem ezek ismerete alapján többféle módszert is bemutat a szellemi munka eredményességének fokozására.

A könyv az általános iskolás korú gyermekek számára íródott, de már maga a szerző is megállapította, hogy a középiskolás tanulók is hasznát veszik Sőt, szerintem a felnőttek is eredményesen forgathatják. A pedagógusoknak pe-

dig mindenképpen ismerni kell! Egyrészt azért, mert ez a szakmánk, munkánk része és mivel nem lehet közömbös számunkra, hogy a tanított ismereteket a tanulók milyen hatásfokkal és maradandósággal tanulják, munkánk csakis így lehet teljes eredményű. Másrészt gyakran fordulnak hozzánk tanítványaink, vagy szüleik tanácsért a tekintetben, hogy hogyan kell tanulni.

A szerző ebben a művében kutatja a könyvnyelben való tanulás titkait és fel is tárja azokat, mégpedig úgy, hogy a tanulást hátráltató körülményeket is felfedi, majd ezek legyőzésére a legváltozatosabb módszereket sorakoztatja fel. Szinte minden tanulni vágyó ember megtalálja ebben a könyvben a maga számára legmegfelelőbb módszert.

Mivel magam is tanár ember vagyok, kaptam az alkalmon, hogy bemutassam önöknek ezt a könyvet, mivel én is, mint a legtöbbünk, megtettem azt az utat iskolás koromban, amelyet a könyv feltár és elemez. A könyv olvasásakor a diákkorom elevenedett meg, azt idézte fel a leírt eseményeivel, a közvetlen nyelvezetével és stílusával együtt. Amiért, alkalmas arra is, hogy bennünk tudatosodjanak azok az élmények, nehézségek, örömek, amelyeket a tanulás folyamatában átéltünk. Ennek alapján másképpen, vagyis tudatosan viszonyulhatunk azokhoz a szituációkhoz, amelyekben a gyermekeink, tanítványaink tanulás közben részt vesznek.

Hiszen ha visszaemlékezünk, tudjuk, hogy mindannyian szeretünk volna a jobb tanulók közé tartozni, szépen, értelmesen felelni. Szerettünk volna jól visszaemlékezni azokra az ismeretekre, amelyeket hallottunk, vagy megtanultunk. Szerettünk volna mindig figyelni, érdeklődni, a hallottakat és látottakat megérteni, vagyis az ismereteket megjegyezni, emlékeztünkbe vésni. Szerettünk volna ezekről jól felelni.

Gyakran tapasztaltuk azt, hogy ez nehezen megy, illetve igen változó szerencsével sikerült csak. Tudomásul kellett venni, hogy mi negyvenen nem vagyunk tehetségesek. Csak az az öt-hat tanuló az okos, akik mindent és mindenkor tudtak és ezért őket csodáltuk. A negyven tanuló közül akadtak olyanok, akik az egyik vagy másik tárgyból jobbnak mutakoztak. Így például magyarból, természetrajzból, számtanból, kézimunkából stb., de általánosan nem, vagy csak ritkábban remekeltek. Pedig szerettek volna.

Sokan és sokat küszködünk a számtannal, az idegen nyelvvél, a nyelvtannal, a történelmi számadatokkal, a versek kívülről való megtanulásával és még sok egyébbel. Ezünkbe sem jutott, hogy érdeklődjünk azok megtanulásának módja felől. Ez akkor mindenkinek magánügye volt.

Hosszú évek múltán jöttünk csak rá arra, hogyan feleljünk, hogyan mondjuk el azt, amit nehezen megtanultunk, közben mire gondoljunk; a könyv oldalszáma, vagy a bekezdések száma, esetleg az ott levő ábrára, vagy egyébre?

Nehezen találtuk meg a munkánk helyes és eredményre vezető megszervezését, annak a napszakonkénti és tantárgyankénti beosztását.

Igen sok gondot okozott a vizsgákra való felkészülésben a sok anyag megtanulása és annak fejben tartása úgy, hogy arra vissza is tudjunk emlékezni és el tudjuk azt mondani.

Lehetne még írni a diákkori tanulóssal kapcsolatos problémákról, amelyek megoldásait a **HOGYAN TANULJUNK?** c. könyv tartalmazza. Ezeket fejtegeti a didaktikai és pszichológiai folyamatoknak megfelelő szisztema szerint; a megfigyeléstől a tanuláson keresztül az ismeretek megtartásáig és az azokról való számadásokig.

A fordítónak gondja volt arra is, hogy a könyv olvashatósságát, hangulatosságát növelje azzal, hogy a leírt eseményeket, a gyermekverseket magyar megfelelőkkel helyettesítse, ilyen módon növelve a könyv pedagógiai hatásfokát. Ezért is érezhetjük igazán magunkhoz közel állónak, élményszerűnek Jaroslaw Rudnianski művét.

Mibály Endre

Jules Verne:

NYOLCSZÁZ MÉRFÖLD AZ AMAZONASZON

Joan Garralt ártatlanul rablással és gyilkossággal vádolják. Elmenekül és álnéven kezd új életet.

Szorgalmas munkáját siker koronázza. Brazília egyik leggazdagabb telepese lesz. Nem tud nyugodtan élni a családi körben sem. Boldogságát állandó veszélyben látja a régi vád miatt. Egy volt rabszolgahajcsár olyan okmányok birtokába jut, amelyekkel Joan Garralt ártatlanságát bizonyítani tudná. A kalandor a birtokában levő iratokkal zsarol.

Az izgalmas regény Brazília őserdeiben, az Amazonas partjain, csodálatos tájakon játszódik le.

(Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1974.)

Móra Ferenc:

RAB EMBER FIAI

Szitáry Tamás és Sitáry Ádám, Abafi Mihály két kis apródja vándorútra kel. Ártatlanul bebörtönözött apjukat akarják kiszabadítani. Hűséges öreg szolgájuk elviszi őket a lápvídekre, a bujdosók közé. Sok érdekes kaland során végül kiderül a két Sitáry gyerek apjának ártatlansága, s így a kis család boldogsága újra teljes.

A regényt Reich Károly rajzai díszítik.

(Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1974.)

